

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 ..
Pe 1 lună .. 2 ..N-rii de Duminică pe un 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE

Pe un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 508.

TRIBUNA

Stigmatizați!...

(*) Actualul ministru al justiției pe când era în opoziție, înainte de asta cu 10 luni, făcea reclamă în jurul său dând aproape zilnic știri despre marea sa operă juridică: *propunerea de dare în judecată a drabanților!* Ziarele kossuthiste mai ales scriau minuni despre acest cap de operă a »marelui jurist«. Și dacă se va fi aflat »drabant« care să creadă, că Polónyi va ajunge vre-odată să citească în Dietă propunerea sa, acela de sigur n'a putut avea somn liniștit. Vor fi tremurat rău drabanții îndeosebi când au văzut, ce n'au visat: pe Polónyi ministru al dreptății!

În cluburi se și vorbea, iar în presă se scria într'una, despre darea în judecată a drabanților.

Polónyi însă a tăcut ca un pește. Numai caracudele kossuthiste, Zoltanii nepricepuți, au luat treaba în serios și într'un avânt dramatic, când n'aveau prin apropiere nici un ministru, în comisiune au și hotărât să discute darea în judecată a »trădătorilor« de drabanți. A sărit însă iute la mijloc Kossuth și astfel nici până în ziua de azi Dieta n'a hotărât darea în judecată a drabanților, deși majoritatea ar vota-o cu amândouă mâinile.

Ceva însă tot trebuie să se facă, pentru patria dela putere să-și spele obrazul. Un an de zile ei au strigat într'una, că drabanții au călcat legile și-au tradat nația. Polónyi a ajuns ministru mai ales, pentru că în campania asta contra drabanților, avea rol conducător.

Ce să facă însă? M. Sa când le-a dat puterea, se știe, le-a pus condiție: pe drabanți să-i lase în pace.

Polónyi n'a putut să înceapă deci nici măcar un simulacru de dare în judecată.

Ne pomenirăm deci cu propunerea de *stigmatizare*. Pe placate, cari se vor afișa în toate părțile, drabanții vor fi declarați oameni de nimica, trădători ai nației.

Vorba aia: S'au scremut munții ș'au născut un — șoarece.

Ideia e atât de barocă, în cât mai tare vor râde — însăși drabanții. Par'că toate ziarele nu i-au înjurat într'una și nu s'a strigat împotriva lor luni de zile, că sunt trădători?! Ba au trecut și prin focul — ouălor clocite și a »fokos«-elor dela Dobrișin. Acum, când trăiesc tigniți din pensia mare ce li-s'a asigurat prin grația regală, placatele ce se vor afișa sunt apă sfințită pentru ei!

Însăși presa maghiară kossuthistă vede ridicolul. »Fügellenség« de eri scrie: »Nu ne putem însufleți pentru acest război cu placarde, care are așa zicând caracter de operetă. Politicianii serioși ar trebui să se geneze, ca păcate grave de drept public să se pedepsească în pervazul unor reclame ca cele privitoare la cafeaua de malată Kneip«...

Și noi tot așa zicem. E ridicol ceea ce se plănuiește. Folos din asta nu pot să aibă de cât cel mult tipografii căror li-se va acorda favorul să tipărească placatele. Lumea nu se va îmbulzi să citească prosa tardivă a leilor kossuthiști îmblânziți, căci, desigur, placatele nu vor cuprinde nimic nou despre drabanți. Din contră: s'ar citi cu mai

mult interes dacă vre-unui drabant i-ar trăzni în minte să scrie un *răspuns* și să arate schimbarea la față și toate șarlataniile guvernanților de azi...

Așa că dacă e să rămână cineva *stigmatizat*, apoi nu drabanții sunt aceia, căci împotriva lor și așa s'au scris câte de toate, ci stigmatizată rămâne coteria politică care prin astfel de acte își bate joc de țară... Aibă curagiul și mărturisească această coterie că a prostit țara, când vorbea de »pedepsirea criminalilor drabanți«, aibă curajul și spună, că peste capetele înfierbântate ale Zoltanilor este pază, că acel pretins »cap de operă« alui Polónyi n'a fost de cât un humbug, după cum și placatele d'acum nu sunt de cât maculatură, care mărturisește sărăcia de idei alui Polónyi și a întregului seu partid.

— **Averea bisericii sârbești.** Un ziarist maghiar a vorbit, zilele acestea, cu un fruntaș sârb. Acesta i-a spus următoarele:

»Patriarhul Brancovici are cam 800.000 cor. venit anual. Avem 26 mănăstiri și acestea pe lângă cele 36.000 jugăre pământ bun, mai au și alte venituri, până la 200.000 cor. Venitul acesta îl risipesc cei vre-o 75 călugări. Dar nici atâta nu le ajunge, ci ei au înglodat mănăstirile în datorii. Chestia asta trebuie rezolvată acum la congres, căci e chestie nu economică numai, ci e corupție la mijloc. Peste tot: la congresul ce se va întruni curând, chestia patriarhului va produce discuțiuni inverșunate. Comisia congresuală pare a se fi convins anume, că patriarhul a scurtat cu 800.000 coroane fondurile«.

După cum se vede, și congresul ce se va întruni în Decembrie la Carlovitz va fi tot așa de sgomotos ca cele precedente.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

SCRISORI.

V.

Lui Adrian.

Când am văzut pe sălișteni la Expoziție cu bărbații ca trunchiul și cu fetele ca din povești, le-am admirat mai întâi veselia lor zgomotoasă. Atâta sănătate și voie bună și un atât de cald simțământ pentru viață! Nici o față mohorită, nici o privire întunecată, nici o cobă de nenoroc! Aș fi dat o împărăție întreagă pentru un singur pesimist din Săliște.

Și totuși exista pesimistul. Poate era chiar printre dâșii. Sau poate stetea acasă la pândă, ca fata cea urâtă, pe care mama n'o scoate la joc. Iar la întoarcerea dela praznic el îi primește cu »glas de durere«, cu vaiete de alarmă, — »Cassandra care vestește prăbușirea Troadei«.

Într'o gazetă se pune și arată lumii ce are Săliștea. Cică are o gospodină care-și vinde untu și bea numai zărul vacii sale lăptoase. Și are — auzi înțelepciune! — o reuniune de înmormântare, care nu vrea să înmormânteze pe cei vii și o grădină, care nu produce zarzavaturi în timp de secetă. Și mai are, mă, »fete frumoase cari — vai ce prost gust! — s'ar mărita după domni«.

Și cum? Pentru atât numai să îi se rupă omului baierile inimii și să prevestească Săliștei soarta Sodomei și Gomorei? Aș! Sunt și alte

rele adânci. Mai are Săliștea o babă gușată în capul satului, care babă zice »bună tala«, în loc de »bună seara«. Ba și o pisică cu clopot mai are, care — pesimistă și ea — nu prinde șoareci ori cât ar da târcoale pe la culcușurile lor!.. Adevărat! Ce stări dureroase!

Cetind aceste plângeri, ne vine în minte o *frăuă* bătrână din Cristian. (Seliștenii pronunță »Cristian«!) Era Duminica Floriilor și ea venia dela biserica săsească, unde popa predicase despre podoabele primăverii și despre puterea vieții. Se înduioșase amar frăua noastră și plângea singurică pe drumul spre casă.

— Da ce plângi, jupâneasă Kati?

— Je, c'o zis popa nost...

— Da ce-o zis, jupâneasă?

— Na je, c'o zis...

??!

— O zis... pasăre pe cleangă verde!!

Și urla nenorocita de ea, pentru că popa lor zisese »pasăre pe creangă verde!«

Cam în starea sufletească a jupânesei Kati e și pesimistul nostru.

Aude pasări cântând, e primăvară în jurul lui și el îi dă înainte cu melodia lui »ce chin, ce jale, pe la capul dumitale!«

Dar să vedeți mai departe.

Pentru că sunt atâtea năzdrăvăni în Săliște, babe, unt și zară, pisici și reuniuni de înmormântare, fete frumoase și grădini fără zarzavat — știți cine e de vină? Un domn profesor din Iași, care a scris frumos despre ce a văzut.

Iată pozna. Adecă-te cum? E vinovată Săliștea, că se scrie cu însuflețire despre ea? Plătește ea

bir scriitorilor s'o preamărească? Sau trebuie, eu drumeț, străin, iubitor de frumos, când vin acolo să-mi scot ochii înainte de a privi la frumusețile ce mi-se desfășoară?

Cobor hula Săcelului și dau în comuna cea mai românească din Ardeal. Nici o tăbliță oficială nu-mi arată la intrare, că »însuflețirea e oprită«. Văd poziția pitorească a satului. Vorba prietenească și vioacă a celui dintâi întâlnit mă atrage. Mă încălzește repede limpezimea graiului și inteligența jărănimei sprintene. Mă captivează ospitalitatea, inima deschisă și temperamentul celor cu carte.

Stradele de alungul râului și cele povârnite de pe lături îmi arată casele vechi într'o liniște și mulțumire patriarhală. Dar portul acela simplu, în cari numai două culori, albul și negru, dau o armonie așa de desăvârșită! Dar fetele acele albe, curate, aristocratice de fecioare și pasul lor mlădios, parecă învățat anume! Dar cântecul și jocul! Să trec înainte ca sloiul și să nu mă opresc în fața lor, scoțându-mi pălăria?

— Ei da, răspunde pesimistul, dar de ai ști, că în sat avem și un cățeluș bolnav de jigodie și că Nuța nu-și spală rufele cum se cuvine, ne-ai plânge de milă!

Are dreptate Kati... adecă pesimistul... numai, că rufele nu se spală la gazetă. Cățeluși bolnavi și babe gușate sunt pretutindeni. Năcazuri economice și sociale găsim, identice, în toate satele. Dar pe noi nu ne interesează să știm ce are Săliștea comun cu alte sate, ci cu ce se ridică de asupra tuturor și — se ridică așa de sus!

Fidelio.

Din Dietă.

— Ședința dela 23 Noembrie. —

Președintele deschide ședința la ceasurile 10^{1/4}. Se desbete budgetul pe articole.

Vázsonyi Vilmos polemizează cu Polyt. S'a vorbit despre o coaliție a naționaliștilor cu socialiștii și democrații. El ca democrat respinge această insinuare. Ungurii suferă tocmai așa ca și naționalitățile.

Milan Hodzsa: Trăiască noul secretar de stat! (Râsete).

Vázsonyi Vilmos: Naționalitățile vor trebui să dispară ca partid. Ele păgubesc principiile democratismului.

Ugron Gábor: Cere să se înființeze o curte ungurească, după-cum există una austriacă. În Viena este un împărat dușman nouă.

Voci: Este drept!

Ugron Gábor: Ce am spus?

O voce: Gura te-a luat pe dinainte.

Ugron Gábor: Cere ca guvernul să ceară înființarea curții ungurești.

Milan Hodzsa (în chestie personală). Polemizează cu Vázsonyi. Nu suntem democrați prin interes de partid. Cerem sufragiul universal din convingere. Și noi spunem, că nu numai Români, Slovaci și Sârbi sunt asupriți, ci și Ungurii. Vázsonyi a spus că nu vrea alianța cu naționalitățile. Nici nouă nu ne trebuie coaliția cu democrații. Vázsonyi a otrăvit principiile democratismului, mărturisindu-se aderentul lor.

Dr. Stefan C. Pop. Polemizează și el cu Vázsonyi. Oamenii politici naționaliști nu's atâta împotriva Ungurilor, ci dimpotrivă spun și ei totdeauna că Ungurii sufer și ei ca naționalitățile. Am votat în Arad pentru un kossuthist, căci el s'a mărturisit aderentul sufragiului universal adevărat.

Vázsonyi mai răspunde, dând unele lămuriri.

Se votează cheltueile curții și mulți deputați kossuthiști votează *contra*.

Dr. Stefan C. Pop: propune suprimarea lefurilor vice-președinților. Actualul vice-președinte al camerei, Rakovszky István, a rostit mai de mult un discurs în care a cerut suprimarea acestor cheltueli pentru motive de economie. Presupun, zice, că dl Rakovszky nu și-a schimbat de atunci părerea.

Primul ministru Wekerle vorbește pentru menținerea acestor lefuri. Vice-președinții au mult de lucru și au multe cheltueli.

Propunerea dlui **dr. Stefan C. Pop** se respinge.

Ugron Gábor vorbește împotriva așezămintelor comune, în cari încă tot mai domnește un spirit de absolutism. Critică organizația curții comune de conturi.

Primul-ministru Wekerle vorbește despre această chestiune. Va înainta un proiect de lege prin care se va stabili, că cheltuelile comune votate de delegațiuni vor trebui ratificate de Cameră.

După pauză **dr. Aurel Vlad** propune suprimarea penziilor ministrilor și a fișpanilor.

Ministrul-președinte Wekerle spune, că aceste penziuni sunt îndreptățite. Cere respingerea amendamentului, care firește se respinge după această poruncă venită de sus.

Contele Batthyány Tivadar vorbește

despre aspirațiile croaților cari vreau să se rupă de Ungaria și vreau să întemeieze Croația-Mare. Croații s'au putut convinge, că Ungurii au intențiile cele mai bune pentru ei. Ungurii au dizolvat Dieta, făcând cu puțință alegerea actualei Diete croate. Ei au introdus și libertatea adevărată a presei. Azi se poate scrie liber prin foi... (Mare zgomot pe băncile naționalităților).

Dr. Alex. Vaida-Voevod: Au învins socialiștii și democratizmul!

Batthyány Tivadar: Nu vorbiți D-v. cari v'ați însoțit cu socialiștii. Nu aveți dreptul să vorbiți despre libertatea presei. Noi Ungurii ne vom înțelege cu naționalitățile, însă cu D-v. (cătră deputații naționali) nu!

Ministrul croat Josipovich Géza: este de acord cu Batthyány și dorește să dănuiască frăția croată-maghiară.

Dr. Alex. Vaida-Voevod: Invinuește majoritatea că a adoptat după o discuție de 3 ceasuri budgetul. Se vede că veți vota toate, după o poruncă venită de sus.

Președintele: roagă pe orator să nu bănuiască pe nimeni.

Dr. Alex. Vaida-Voevod: Mulți votează după poruncă. Ei vor vota și mărirea contingentului de recruți (Sgomot). Respinge proiectul.

Baronul Bánffy: Cere ca membrii casei domnitore să învețe ungurește.

Casa magnaților.

În casa magnaților s'a desbătut azi proiectul de lege despre încurajarea industriei.

Szterényi József polemizează cu contele *Zselénszky Róbert*.

Contele *Zselénszky* răspunde lui *Szterényi*.

Se pune în discuție proiectul de lege despre navigație.

Contele *Szapáry László* crede păgubiitoare pentru corăbii condiția ca ele să fie silite a atinge fiecare an un port unguresc. *Kossuth* îi răspunde.

Contele *Nákó Sándor*, guvernatorul de Fiume, cere un birou pentru verificarea măsurilor în Fiume. Ministrul *Kossuth* respinge amendamentul.

Vorbirea lui dr. M. Polyt

— rostită în ședința dela 22 c. a Dietei. —

Onorată Cameră! De câte ori trebuie să iau sub critică budgetul Ungariei, totdeauna mă copleșește un sentiment de oare-care melancolie. În privința stării sale economice și financiare Ungaria se aseamănă hogatului sărac, seamănă omului — domn care în urma poziției sale sociale nu-și poate da seama de situația sa materială, de venitele sale. Asta-mi reamintește de acel burghez francez, care a întrebat pe un conte ce trăia în mare lux: »Monsieur, combien gagnez vous par an« (D-le, cât câștigi dta pe an). Acela a fost surprins și a răspuns: »Moi, Monsieur, ce n'es pas un manière de compter cela«, — dar nu e obiceiul meu să-mi dau seama de asta! Nu de mult au fost aici englezii, au fost p'aici membrii clubului Eighty, au vizitat frumoasa Budapesta, ș'au vizitat și parlamentul acesta pompos. Și aceia au întrebat: »Combien gagnez vous par an?« sau »What ist your income?«

Sunt mulți între noi, cari au umblat prin Londra ș'au văzut parlamentul englez. Ei bine: palatul acela nici pe departe nu-i aranjat cu așa strălucire și lux ca al nostru (*sgomot la mijloc*). Întreb însă: ce suntem noi pe lângă Englitera? În Englitera, la Londra mai ales sunt atâția mi-

liardari și milionari, în cât ar fi în stare să cumpere Ungaria întreagă, și totuși: Englezii aceștia sunt mai modești de cât noi, locuitorii Ungariei sărace. Nu aprob, onorată Cameră, ca în centru să fie lux, când în periferii este mizerie și sărăcie.

Eu nu pot socoti de sănătos acel trup omnesc, ale cărui extremități sufer de atrofiere.

Onor. Cameră! Nu pot să afirm, că situația financiară nu s'ar fi ameliorat. Da, s'a îndreptat. Finanțele de acum trei-zeci ani nu se pot compara cu cele de azi. Atunci era o stare desperată; Camera trimisese atunci o comisie mare să lecuiască finanțele deranjate ale țării. Generațiunile de acum nici nu pot să înțeleagă faptul, că sub Kerkápoly Ungaria abia a găsit în Europa un credit de 153 milioane. Bietul Ghyczy bătrânul, când s'a decis, la sfârșitul vieții sale, să primească portofoliul finanțelor, a fost silit să plătească, în calitate de ministru de finanțe, o camătă de 12 0/0, curată uzură.

Când astfel au stat finanțele țării, s'a ivit un bărbat tânăr, a cărui menire a fost să ajute finanțele Ungarei. Pe acest bărbat tiner noi l'am cunoscut ca pe referentul eminent al comisiei financiare: era Széll Kálmán. Cu zel tineresc s'a apucat să dreagă finanțele țării; în parte a și reușit. La 1876 Széll Kálmán a coborât deficitul dela 60 milioane deja la 24 milioane. A venit însă atunci, onor. Cameră, ocupația Bosniei, care a dărâmat grămadă toate planurile lui. S'a dus deci la Viena și a demisionat. Par-că'l văd ș'acum în palatul din strada Sándor, cum umbla de trist Széll Kálmán; mi-a povestit întreaga audiență la rege. Să nu vă mirați, că p'atunci un ministru a stat de vorbă și în relațiuni cu un deputat naționalist.

Markos Gyula. Atunci erai 48-ist!

Polyt. Atunci, on. Cameră, nu era *mauvais genre* a intra în relațiuni cu un deputat naționalist. Acum, on. Cameră, este *mauvais genre* (protestări). Dar tocmai de aceea, noi nu ambiționăm să legăm astfel de relațiuni, pentru-că nu voim să aparem, că ne îmbulzim (*mişcare*).

Am amintit, on. Cameră, ocupația Bosniei. După părerea mea, chestia asta și azi este de actualitate. Pentru ocupația Bosniei noi am plătit foarte mult, plătim și azi, iar dacă cine-va ar întreba pe unguri, că la ce bun toate astea, pentru ce trebuie să plătim și azi, răspuns n'ar putea da nimeni.

Știm, onorată Cameră, că la 1878 opinia publică în Ungaria era hotărât în contra ocupației Bosniei; vorbind atunci în contra acușării Bosniei am avut succes mare în Cameră. Eram ascultat cu atenție, când făceam comparație între starea țaranului sărac din Bosnia și relațiile urbariale din Ungaria. Totuși ce s'a întâmplat? Decedații conte Andrassy Gyula și Tisza Kálmán au luat poziție pentru ocupație. Tisza a ținut și o mare vorbire în acest sens ș'a argumentat atunci în contra mea și a stângei extreme folosind o frază care a avut mare efect. Fraza asta a fost: ocupația a fost necesară și e necesară și azi, pentru-că a sfârșit capul hidrei slave.

Asta a plăcut atunci și Ungaria s'a împăcat cu gândul ocupației și rabdă și acum ocupațiunea fără a ști de ce.

Două iluziuni au născut din ocupațiune. Una în Budapesta, alta în Belgrad. Astă-primăvară literații maghiari și politicienii au fost prin Belgrad, s'au împretinit cu Sârbi, ba s'au și sărutat în semn de prietenie. Nici chiar hamalii n'au vrut să primească bacșiș dela oaspeții maghiari. În Belgrad se născuse iluzia, că Ungaria poate să facă ceva, poate să mijlocească ceva pentru încetarea ocupației. Iar în Budapesta oamenii trăiau până acuma în iluziunea, că Sârbi și peste tot, popoarele din Balcani pot fi câștigate și fără a face ceva în interesul evacuării Bosniei.

Aceste două iluziuni au provocat scandalul dela Orșova, pe care nu l-au șters nici masalele tinerimei maghiare. Nu zic prin asta, că guvernul maghiar n'ar fi procedat corect. Guvernul maghiar așa a trebuit să procedă, în urma relațiunei cu Austria. În Belgrad însă așa se credeă: pentru Unguri e mai de preț prietenia Sârbilor (Strigăte: Așa și e!) decât întreaga prietenie și legătură cu Viena.

Am auzit vorbirea foarte frumoasă a dlui prim-ministru, a omului de specialitate, în cadrul căreia a prezentat bugetul. Așa de frumos n'a predat acele cifre, ca virtuosul pe violină că-

ceele; am auzit acolo arpeggio, am auzit pizzicato, flageolet, adagio, am auzit piano și forte. Ca specialist, știe să manueze bine cifrele. Numerii sunt exacti, adevărați, ba afirm, că poate să fie exact și adevărat și substractul numerilor. Ceeace nu este însă adevărat și bine, e aplicarea numerilor și ceea ce e excepționez în genere, întreg sistemul financiar din Ungaria.

Sunt treizeci de ani, de când cu prilejul unei discuțiuni bugetare am dovedit că în afacerile financiare de stat și mai ales în proiectul de buget, de două ori două nu totdeauna este patru, ci adesea — zero. Această afirmare a mea am dovedit-o cu finanțele Turciei. Tocmai atunci căzuse un ministru de finanțe, Defdet — pașa. În Asia minoră cultura oilor era foarte înfloritoare atunci; ministrul de finanțe credea că din asta statul va câștiga mult, a ridicat deci din an în an dările. Făcea socoteala așa, că dacă oile într'un an au adus un venit de 2, în anul viitor au să aducă 4. Urmarea sporirii dărilor a fost însă, că locuitorii au vândut măcelarilor oile și au emigrat. Sunt de părere, că și în bugetul nostru la pozițiile de venit sunt multe cari nu se vor realiza.

Lucrul de căpetenie este însă, că Ungaria nu va fi în stare să supoarte greutățile financiare uriașe ce i-se impun din Viena. Și asta este în legătură cu pactul, este în legătură cu chestia ridicării contingentului militar și peste tot, cu acele relațiuni ce se derivă din legătură cu Austria.

Onorată Cameră! Ocupațiunea Bosnei este călcăiul politicii orientale a Austriei ori mai bine a cercurilor dătătoare de ton vieneze. Nu știu, dacă Ungaria va fi în stare să dea totul, deși va fi silită să voteze tot, tocmai ca în 1878 în chestia Bosnei și Herțegovinei, și față de oare-cari pretenziuni vieneze actualul prim-ministru o să ajungă în situația în care Széll se afla la 1878.

Onorată Cameră! Finanțele statului în toate țările și la toate națiunile au oare-care istorie, oare-care tradiție. Și Ungaria își are tradițiile sale financiare și anume, nu numai după 1848, după tranșacție, ci și înainte de 1848.

În Europa, privitor la finanțe, sunt două sisteme: francez și englez.

O voce (în stânga). Sistem maghiar!

Polyt. Adevărat, că nu se fac toate așa ca în Franța ori în Anglia, ci numai ceva asemănător.

Acum, când criticăm proiectul acesta de buget, trebuie să știm cum este împovărată Ungaria. Dar asta nu o știm, pentru că în proiectul acesta nu-i arătată întreaga povară, ci aici sunt tot felul de dări suplimentare, comunale, așa că în Ungaria se plătește și de două ori atâta dare cât ni se arată în proiectul de buget.

Onorată Cameră! Eu zic, că ar trebui să stabilim un sistem în Ungaria. Ori vrea guvernul maghiar a face ca în Franța și atunci trebuie ușurate de tot felul de lucruri comunale, ori nu vrea de fel acesta, ci susține autonomiile și atunci ară trebuie să lase multe în grija municipiilor comunale. *Tertium non datur!*

În Ungaria, on. Cameră, comitatul este centrul administrațiunii și al politicii. Natural însă, că trebuie să se reformeze comitatul prin autonomie. Autonomia municipală este deci ținta reformei. Azi la periferii comitatele însemnează gentrii adunați din toate neamurile, cari sub masca patriotismului dau tonul.

Sub mantaua patriotismului maghiar fel-de-fel de streberi stăpânesc în comitate.

Pe noi, naționalitățile, On. Cameră nu ne mulțumește numai o reformă electorală privitoare la alegerile dietale. Pretindem și reformarea alegerii reprezentanților noștri comitatensii. Noi vrem ca parlamentul ungar să fie o expresie fidelă a locuitorilor țării și comitatul tot așa să dea o icoană fidelă a locuitorilor săi. Asta nu se poate ajunge decât în cadrele autonomiei municipale, prin introducerea sufragiului universal.

On. Cameră! M'am bucurat mult când onorabilul ministru de interne a sulevat în aceasta Cameră idea sănătoasă, ca comitatele în afaceri financiare să se bucure de mai multă independență, ca dănele să fie ca în trecut fortărețele de apărare, fortărețele constituțiunii Ungariei. (*Aprobări*). Zic, m'am bucurat când on. ministru de interne a venit cu aceasta chestiune în Cameră m'a întristat însă pe de altă parte, când a zis, că deși recunoaște instituțiunea fișpanatelor de ceva fără rost, ea trebuie totuși menținută, cu privire la naționalități. (*Așa-i în stânga*).

On. Cameră! Așa pot crede, că fericitul tată a onorabilului ministru de interne ar fi spus vreodată așa ceva. Pentru că, aceasta face o impresie colosal de rea în străinătate. Asta ar vrea să spue aceea, că în Ungaria sunt astfel de stări de lucruri, încât majoritatea locuitorilor țării (*Contestări*) ori cel puțin jumătatea lor trebuie să țină sub pază polițială. Aceasta On. Cameră, este cel mai întristător testimoniu de paupertate ce se poate da cu privire la stările din Ungaria. (*Așa-i! Așa-i! în stânga*).

On. Cameră! Eu așa avea multe de spus despre aceasta chestie, mai ales cu privire la Croația, dar n'o fac. Aș vrea să desfășor acea politică de naționalități, pe care a făcut-o guvernul trecut și o face și guvernul actual. Acum 31 ani, când era la ordinea zilei novella legii electorale, am ținut un discurs în Cameră. Am plecat din principiul democratic și în stânga extremă în partidul kossuthist au plăcut mult principiile democratice, dar am spus atunci ceva, ce a făcut mare resens în Cameră, anume, că în urmarea dezvoltării principiilor democratice, Ungaria ori va deveni o Svițeră orientală ori nu va fi. (Sgomot mare.) Nici prin minte nu mi-a trecut că Ungaria să fie îmbucătățită, ca și cantoanele din Svițera. Doar aceasta n'ar corespunde evoluției istorice a Ungariei și nici nu este în interesul diferitelor popoare ale Ungariei. Dar am vroit să spun că trebuie reînființată vechea autonomie în comitate, însă pe bază modernă, pe bază democratică.

Autonomia comitatelor Ungariei era odată nemărginită, era mai mare ca și cum e azi neatîrnarea cantoanelor din Svițera. Aceasta era ceva grandios. Dacă un comitat a cutezat să spuie »Ugocsa non coronat« asta ar însemna azi atâta, ca și când ar veni un canton să deneghe subordinația guvernului central din Berna. Iar autonomia comitatelor în Ungaria așa era.

Guvernul actual și cele trecute sunt în mare rătăcire când cred că vor putea să isprăvească ușor cu naționalitățile (*Miscare mare*). În Ungaria naționalitățile represintă principiile democrației, ele aderează la tot ce în Ungaria este democratic. Am văzut-o aceasta și cu privire la partidul social-democrat; am văzut-o nu de mult în Pressburg, unde la procesul Juriga socialiștii au demonstrat pe lângă naționalități; am văzut nu de mult în Budapesta, când și-a dezvoltat Grossmann principiile și-a luat atitudine pe lângă naționalități. Și aceasta este ceva prea natural. Odiñoară guvernul unguresc a întins mână de ajutor socialiștilor împotriva naționalităților. Atunci eu am zis: »j'accuse«, acum este cu totul alta situația, nu numai aici în Ungaria, ci în toată Europa. Odiñoară socialiștii din Germania, nu vroiau să fie francezi, numai socialiști. Tocmai așa a fost aceasta în Germania și așa-i și în Ungaria, că socialiștii sunt acum în cele mai bune relații cu naționalitățile. De ce? Pentru-că aceasta este cerința democrației. (Va urma).

Ultime știri.

Executarea a 7 copii. Riga, 25 Novembre. Eri au fost executați aici cu salve de pușcă 7 copii (sub vârsta de 16 ani) pentru preținse uneltiri revoluționare.

Crisă în Sârbia. Belgrad, 24 Novembre. Pe azi proiectul de împrumut va fi de pus în Scupcină. Pasici este îngrijat de soartea lui, doare-ce guvernul francez a dat de știre, că împrumutul numai atunci va fi votat la bursă, dacă întâi se va aplana conflictul dintre Serbia și Austro-Ungaria.

Chamberlein nebun. Londra, 24 Novembre. Chamberleine, fost ministru al coloniilor (pe vremea războiului cu Burii) a înebunit. El a și orbit și nu mai poate vorbi.

Conferența partidului kossuthist.

Budapesta, 21 Noembrie

În conferința sa ținută ieri, partidul kossuthist a debătut bugetul pe anul viitor 1907. Importanța acestei conferințe o face faptul, că mai mulți ministri au luat parte la ea, făcând diferite declarații însemnate.

Faptul participării unor ministri, cari nu aparțin partidului încă poate fi privit ca simptomatic. Deși partidele coalizate, mai ales partidul kossuthist, au răspins în mai multe rânduri ideea unei contopiri a celor 3 partide ale coaliției, totuși se poate constata, că pe nesimțite ele merg pe calea acestei fuziuni. Participarea ministrilor din partidul constituțional la conferințele partidului kossuthist va contribui de sigur la asta.

Dintre declarațiile mai însemnate, amintim pe a ministrului-președinte, care a repetat încă odată, că guvernul studiază proiectul despre reforma electorală și că pune o grijă deosebită în arondarea colegiilor electorale în senz favorabil ungurilor.

Minstrul instrucției Apponyi a făgăduit că va prezintă Camerii o lege despre revizuirea școlilor primare. Proiectul acesta de bună seamă va fi o reeditare a faimosului proiect al lui Berzeviczy, dar de sigur într'o formă și mai gravă pentru noi, conform ambițiilor și talentului ministrului. Apponyi a mai spus, că regretă, că nu poate înscrie mai mult în buget decât cinci milioane pentru urcarea lefurilor învățătorilor. O mare amărăciune trebuie să ne cuprindă gândindu-ne la bieții noștri învățători, cari cei mai mulți trăiesc cu o leafă, care face abea a treia parte a lefii pentru care se plâng învățătorii unguri cu atâta larmă gălăgioasă.

Kméty Károly a pus o chestiune în discuțiune a cărei deslegare pentru noi ar formă încă o lovitură. El cere ca guvernul să retragă congrua, ajutorul preoțesc, acelor preoți, cari ar ațâța în contra statului. Atrage atențiunea guvernului, că legea VI a anului 1890 dispune, că numai acele persoane vor putea fi preoți și capelani, cari vor ști limba ungurească. Cere punerea în lucrare a acestei legi.

Propunerea lui Kméty, care de altfel nici el nu-i vre-un ungur neaoș, ci un renegat slovac, este un nou atac șovinist unguresc împotriva naționalităților. Deși aproape toți preoții noștri știu ungurește, totuși executarea acestei legi anacronice ar fi contrară principiului de drept care spune, că o lege mai nouă nimicește alta veche. (Lex posterior derogat priori). Statutul nostru organic dă bisericii noastre libertate deplină în alegerea preoților noștri și infirmă deci legea citată de Kméty. Se pare, că și ministrul a înțeles aceasta, căci nu a răspuns lui Kméty nimica.

Kméty a mai cerut înființarea unei de a treia universități ungurești în Seghedin, iar Sziklay Otto a cerut-o pentru Pressburg.

Partidul nostru va trebui să opue acestei cereri alta: o universitate românească care ar trebui

Înainte de dejun,
dacă beai un jumătate de pocal
de apă amară

Igmándi

al lui Schmidthauer, stomacul neregulat ti aduce
în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării contra naturii respirării grele, galbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vină de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comande se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50; să nu se confundă cu alta apă amară.

asezată în orașul central al teritoriului românesc din Ungaria, Clujul, de unde va trebui să o scoată pe cea ungurească care-i o cetate de străini înfiptă în inima noastră.

Apponyi și urcarea lefilor de învățători.

Încă o primejdie pe lângă atâtea altele. Acesta-i pentru noi rezultatul declarațiilor ministrului în această chestiune de mare însemnătate. Ministrul a spus, că statul va cere confesiunilor în schimbul urcării lefurilor de învățători, *garanții în privința națională ungurească*. Știm ce va să zică aceasta, vrea să ne înfrângă rezistența de până acuma cu sărăcia noastră, care-i un prețios aliat al său. Ne va da ajutorul în schimbul limbii ungurești, ca limbă de predare în școli. Acesta-i înțelesul sinistru al cuvintelor lui Apponyi.

În ședința secțiunii Camerii pentru instrucție publică, ministrul a zis următoarele:

În chestiunea aceasta, ca în toate celelalte trebuie să avem în vedere un punct de vedere: *echilibrul bugetar*. Cine cere realizarea dorințelor sale cu nesocotirea acestei cerințe, se poate lăuda cu patriotismul său, dar slujește cauza dușmanilor țării. Vom face însă tot cât vom putea în limitele bugetului pentru îmbunătățirea lefurilor învățătorilor, dar nu le vom depăși oricât de gălăgioasă ar fi agitația lor. Când puterea economică a statului va crește, învățătorii își vor primi partea lor de adaus la leafă. Atunci vom face soartea lor egală cu a învățătorilor din celelalte state europene. Pentru ce să face urcarea lefilor învățătorilor mai târziu decât a celorlalți funcționari. Partea cea mai mare a învățătorilor nu sunt în slujba statului și urcarea lefurilor la ei, este complicată cu o altă chestiune, cu chestiunea *garanțiilor naționale și de stat pe care trebuie să le cerem în schimbul urcării lefurilor*. Nu-i nevoie să mai explic, că nu putem aborda urcarea aceasta fără acele garanții. Incurcătura aceasta a pricinuit zăbovirea soluțiunii acestei chestiuni.

Dezvălirea monumentului lui Traian.

Brăila, 21 Noembrie.

După oficierea serviciului divin, corul școalelor și muzica comunală intonează imnul »Trăiască regele« Se procedează apoi la dezvălirea monumentului și la apariția chipului lui Traian, publicul numărând aplaudă cu frenezie.

Incepe seria discursurilor: Cel dintâi vorbește dl *Cicereanu* în numele comitetului de inițiativă.

După d-sa la cuvântul primarul orașului dl *Berceanu* care zice:

»Primesc cu multă plăcere și mulțumire monumentul ce l-ați dăruit orașului acesta și cred că am cu mine asentimentul tuturor brăilenilor pentru a vă exprima sentimentele mele de recunoștință.

»Ideea plămuită la venirea studenților italieni în localitate este astăzi adusă la îndeplinire, căci ea a fost transformată într-o lucrare neperitoare care va aminti patriei latine origina noastră fericită și actele mari ale străbunilor noștri.

Discursul d-lui ministru Dissescu: »D-le primar, d-le președinte, d-lor!

»Majestatea Sa regele, a cărui domnie fericită și glorioasă o serbează națiunea română, într-o scrisoare adresată regelui Prusiei zicea:

»Sunt singur la un extrem avant-post ca sentinela fruntării contra Orientului; trebuie să aștept cu răbdare să mă ajute cerul ca să răspund misiunii mele. Nu vreau fără inimă și fără conștiință să las după mine potopul.»

»Mari și profetice cuvinte, cari pentru binele nostru s'au îndeplinit. Potopul ce ar fi fost posibil este înlăturat și înlăturat tocmai pentru că sentinela a fost puternică credincioasă, iar locul unde a fost pusă era nimerit și pentru a ridica brațul în caz de atac și pentru a supraveghea în totdeauna.

»Marele merit de a fi ales acest loc, de a-l fi transformat pentru prima-ora într'un avant-post, este al împăratului roman trecut în legendele romane »foarte bunul Traian«.

»Multe figuri mari a avut antichitatea și cu drept cuvânt lumea nouă le glorifică.

»Nici una însă n'a fost mai prevăzătoare pentru viitorul civilizației omenesci, îndeosebi nici una n'a făcut mai mult pentru noi Românii din toate părțile.

»Așa de mult îi datorăm viața noastră de una mie opt sute de ori seculară.

»De aceea și posteritatea s'a arătat pentru memoria marelui împărat mai recunoscătoare decât față cu ori care alta. Lumea creștină numește păgână lumea veche, pentru a o caracteriza și diferenția. Traian este totuși zimbrul păgân pe care creștinătatea l-a consacrat. Sf. Gheorghe a fost atât de mișcat de viața întemeietorului Daciei traiane, că s'a rugat lui D-zeu de a scoate din infern sufletul marelui împărat, rugăciune care, după credința bisericeii, a fost primită.

»Genialul poet al latinității, Dante, în cântările paradisului său l-a glorificat de mai multe ori.

»Ce să zicem noi Românii înaintea bronzului evocator al învingătorului Dacilor, singura formă sub care cel mai modest împărat al Romei îngăduia să fie admirat?

»Voim să aducem astăzi o închinăciune de pietate filială. Da să nu uităm că adevărata pietate filială nu stă atât în acte fie cât de solemne a unei devoțiuni externe, cât în înțelegerea conștiință a îndatoririlor urmașilor vrednici de moștenirea ce ne-o lasă un bun părinte.

»Pe coloana traiană, între numeroasele figuri, este una de o deosebită însemnătate și frumusețe: pe un timp de furtună Jupiter fulgeră și trăsnește. Este această figură simbolul care reprezintă furtuna, care a speriat armata dacică învinsă în Transilvania de Traian? sau simbolizează ea pe Traian, fulgerul care a adus lumină în Dacia, trăsnetul care a distrus pe barbari? Ori care să fi fost ideea conducătoare a artistului, faptul istoric transmis nouă, e realizarea unei mari idei politice, binefăcătoare nu numai pentru noi, dar pentru întreaga umanitate.

»Intemeietorul colonizării Daciei prin cele două războaie n'a voit numai să răzbune învingerile lui Domițian, să terorizeze pe barbarii din Pannonia și din Moesia, arătându-le ce poate curajul și energia romană. Nu! Împăratul, care a meritat titlul de »Dacicus« a fost condus în toată acțiunea sa de o idee mare, aceea de a împinge hotarele lumii romane în Europa. Cu drept cuvânt, el a găsit periculoasă ideea lui August de a lăsa fruntariile imperiului acolo unde erau. Traian făcând ce a făcut n'a urmărit întinderi teritoriale, ci păstrarea civilizației vechi. Cucerirea era un ce accesoriu întru cât trebuiau reduse puterile crescânde ale barbariei.

»Și dacă este un învățământ pe care noi Românii trebuie să-l tragem în această mare zi, este acela de a admira marea idee politică a întemeietorului nouilor colonii, de a ști că lupta popoarelor trebuie făcută pentru triumful ideilor civilizatoare, iar nu pentru întinderi teritoriale.

»Multe sunt meritele învingătorului Daciei: cel mai mare este de a fi avut viziunea clară a misiunii istorice și politice a statului roman și de a fi salvardat vechea civilizație romană. Ceeace învederează cu deosebire această afirmare este greșala împăraților cari au părăsit politica lui Traian abandonând Dacia, greșala care a avut de urmare rămânerea pe loc a civilizației, ștergerea chiar după câteva secole.

»În serbările noastre jubilarie glorificăm două mari epoci, puncte de plecare fericite pentru noi: 106 și 1906. 106 este opera Traiană care după o viață intensă de 150 de ani s'a întrerupt și o mie de ani am așipit. În secolul al XIII-lea începe o nouă epocă, odată cu întemeierea celor două prin-

cipate influențate de elemente străine, când Slăvi, când bizantinii, când occidentalii.

»Dar adevărata operă a lui Traian reînviată în secolul al XIX-lea.

»În restabilirea ei finală, a fost ajutată din necorecție de un puternic element, nou determinat, un element arian relativ, învederându-ne astfel că în regenerarea popoarelor că cea individuală se necesitează intervenția elementelor eterogene cari tocmai din cauza unor calități și aptitudini cu cari sunt înzestrate pot împlini o anumită funcțiune. Minunata și neexplicabila apropiere a faptelor istorice separate prin sutimi de ani, găsim și în alătura acestor două mari date: 106 și 1906.

»Un străin de Roma redă imperiului român o înviore neașteptată care este punctul de plecare al unei noi epoci. Un străin de o colonie romană, Carol de Hohenzollern e pe punctul de plecare al renașterii României noi.

»Geniul politic și militar al latinității a legat în partea de sus a Dunărei malurile celor două teritorii în cari avea să se dezvolte germeul naționalității române.

»La o altă extremitate a țării, urmașul lui Frederic de Zollern, tovarăș de luptă a lui Mircea Vodă cel bătrân, iubitul nostru rege a legat aceleași maluri: unul ținând de vechea țară românească, celalalt de vechea stăpânire a eroului dela Rovine.

»Pornim dintr'o epocă când a fost învins un popor barbar deși viteaz de poporul-rege al antichității, poporul care pe acele vremuri reprezintă toată cultura omenescă.

»Unde am ajuns a spune iubileul celor 40 de ani de domnie, o spune expoziția noastră națională în care se vede ce am putut face, o spune conștiința noastră națională care se manifestă astăzi aici în Brăila sub forma serbării a 1800 de ani de viață istorică, serbare ce considerăm și ca complimentul publicului nostru național, deși istoricește vorbind 106 este geneza lui 1906.

»Senatul roman credincios obiceiului de a se lupta pe împărați învingători, de șase ori a conferit lui Traian titlul de »imperator«, iar recunoștința supușilor l'a numit »optimus«, din cauza bunătății lui suflotești precum au numit pe August »felix«, fiindcă a pus cap luptelor întinse și a întemeiat imperiul fondând o dinastie.

»Așa salutăm și noi astăzi pe M. Sa Regele zicându-i Felicio Augusto et melior Traiano, și strigăm »Să trăiască împreună cu M. Sa Regina și Altețele Lor regale«.

După ce vorbește și dl sculptor *Pavelescu*, se citește următorul

Act comemorativ. În anul dela Cristos 1906, al patruzecilea al domniei noastre, împlinitu-s'au 18 veacuri de când împăratul Traian a cucerit Dacia și a sădit în aceste locuri neamul românesc.

Pentru a serba al optsprezecelea centenar al acestui mare fapt din istoria noastră națională și a arăta pietatea fiască ce avem pentru divul Traian, părintele neamului românesc noi Românii, am ridicat în Brăila prin subscripție publică acest monument a cărui inaugurare se face azi 8 Noembrie 1906 în fața marilor demnitari ai țării.

Întru pomenirea acestui fapt întocmitu-s'a actul de față care s'a semnat de noi și de toți membrii familiei noastre regale, de dl G. Gr. Cantacuzino prim-ministru și ministru nostru de interne, de dl Constantin Dissescu, ministru de culte și instrucțiune publică, de ceilalți sfinți ai noștri și de alte căpetenii ce s'a aflat la această serbare precum și de membrii comitetului de inițiativă și s'au întocmit în două exemplare din cari unul s'a depus în temelia acestui monument iar altul se va păstra în archiva primăriei comunei Brăila.

Carol, Elisabeta, Ferdinand, Maria, Carol, Elisabeta, Maria, Gh. Gr. Cantacuzino, Take Ionescu, I. C. Grădișteanu, C. G. Dissescu D. D. Greceanu.

Actul a fost pus în temelia monumentului.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru teuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebuințeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

La întrebuințare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

Libertatea economică și legea industrială.

De dr. U. T. Mihaiu.

VI.

c) Produsele prime.

Activitatea industrială conzistă în transformarea materiilor brute cu scopul a le face mai apte cerințelor omenești.

Pentru o industrie sunt dar materiile prime indispensabile. Aceste materii sunt însă în țara noastră puțin cultivate, varietatea lor e mică din cauza, că agronomia e încă retrogradă. Cultura plantelor textile, farmaceutice, industriale e la noi necunoscută. Aceste specii nu se pot cultiva într'un sistem agrar ca al nostru, care e sistemul imperfect de trei holde. Pentru cultivarea produselor prime pe o treaptă mai largă ar trebui să trecem la sistemul de 4, 6, 8, 10, 12 și 14 holde. O creștere a industriei prin măsuri protecționiste reclamă o protejare egală pentru agricultură, ca să poată trece la metode mai desăvârșite și să prindă industria sub brațe. Câmpiile noastre sunt neglijate, ele fac adese impresia unor deșerturi părăsite și nelocuite, dar nu unor plaiuri care să poarte stigma lucrului și capitalului organizat. Când holdele vor deveni grădini îngrijite și lucrute cu iscusință, atunci e deja industria întemeiată, fără să aibă nevoie de grația și bursa guvernului. Protecționismul ministerial nu ajută interesele esențiale și generale ale țării, el nutrește apetiturile și poftele unei caste minuscule. Industria va fi numai pentru marea proprietate favorabilă, care reprezintă și în parlament puterea politică, pentru proprietatea mică și mijlocie ea va fi absolut stricătoare. Politica economică trebuie făcută din punctul de vedere a majorității, dar nu unei minorități disparente. Protecțiunea industrială va zori urcarea prețurilor pe toată linia care lovesc mai ales clasele de jos. *Protecțiunea e un complot contra stomacurilor celor săraci.*

Producția e azi cosmopolită, ea se bazează pe diviziunea universală a muncii. Fiecare stat caută să profite de condițiunile lui superioare și naturale și să se bucure în schimb de produsele altor țări cu alte condițiuni firești superioare. Egoismul național și războiul a mercantilismului e mort, lumea stă acum sub semnul liberalismului culant internațional.

Puterea țării noastre zace în pământul mamos. Grâul nostru care merge în străinătate poate concura cu calitățile prime, și să ne asigure importuri industriale perfecte și eficiente. Pe reciprocitatea asta se bazează politica comercială și industrială modernă. Nu protecționism direct, ci protecționism deghizat în arta diplomatică la încheierea convențiilor comerciale. Tinta finală în industrie, agricultură, comerț, e eficiența și calitatea produselor, fără deosebire de naționalitate. Celebrul profesor Brentano arată, că Danemarca stat, demiindustrial a abandonat ulterior industria, recunoscând în pozițiunea agrară preeminentă, superioarea economică față de Anglia, Franța și Germania superioare în industrie. Danemarca prosperează de atunci în mod uimitor. Asemenea insulele Barbados, Filipinele de când au scăpat de sub politica strâmtă a spaniolă etc.

D'ale școlilor noastre.

O cauză ce stânjinește frecvența școlară.

Una din cauzele cele multe, ce împiedică în mare măsură executarea ordinațiilor emise pentru frecvența mai intensivă a școlii populare, este fatala împrejurare, că exercițiul și aplicarea gradată a pedepselor față de părinții școlarii absenți, este concretă — după uzul de acum — comitetului par. respective președintelui aceluia. Membrii acestui comitet, fiind înrudiți cu cei mai mulți din părinții copiilor arătați spre pedeapsă, stăruiesc pentru iertarea aceluia, iar ca să apară drepti față de toți, dar mai ales, ca să nu să observe părtinirea neamurilor, își pun toată influința pentru iertarea tuturor de pedeapsă.

Ce face președintele în așa împrejurări? Va scuza toate absențele. Pentru-că de aplică cu dela sine putere pedepsele, și cere antistiei com. încasarea aceluia, își ridică pe cap urgia întregii comune. Doar e fapt constat că antist. com. nu încasează pedeapsa la primul raport, ci adună câtră 3 și 4 raporturi, apoi pleacă la execuție prin sate. Și aceasta o fac cu acel scop vădit, ca să strice vazei preotului arătându-l ca pe un rău voitor al poporului. Ei în loc să spună oamenilor adevărul, mai bucuros să scuza cu aceea că: popa vostru v'au pedepsit, el nu ne dă pace nici nouă, nici vouă, apoi ține-te la năcazuri cu poporul. Deci cumpănind preotul relele aceste, scuza.

Așa se deviază legea și se împiedică mersul regulat al școlii. Pedepsirea absențelor școlare e o calamitate de care mulți preoți ar dori să scape. Și după lege, pedepsirea absențelor nici nu cade în competența comitetului par., respectiva președintelui aceluia. Deci, atât praxa de până acuma, cât și notele din fruntea raportului de 2 săptămâni (Mulaszt. kim.) sunt în contradicție cu dispozițiunile regnicolare de această natură.

Instrucțiunea Ministrului de culte emisă sub Nr. 4120 ex 1902., în partea a II. §. 23., precizează expres că antistiele comunale, fără privire la caracterul școlii, au să prescrie pedeapsa după gradațiune și să încaseze fără amânare. (1863 XXXVIII § 4., 1891 XV. § 4. și 1883 XLIV.)

Asemenea și hotărârea comisiunii adm. a com. Arad de sub Nr. 3702 din 1905., pe pagina 2 și 3, lasă comitetului parochial numai dreptul de a scuza absențele și a induce în rubrica corăspunzătoare, că respectivul școlar, a câte oară să arată spre pedeapsă.

Reese deci clar și limpede, că comitetelor parochiale nu le compete dreptul de a pedepsi, ci numai a scuza absențele dar și aceasta numai în locul al II-lea, căci în locul prim le scuza învățătorul. (†).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Noembrie 1906.

— **Nu li-se iartă nici placatele!** *Semioficiosul maghiar »Budapesti Hirlap«* dela 23 c. scrie împotriva placatului privitor la timbrarea drabanților. Tot așa și *semioficiosul austriac »Fremdenblatt«*. Zice că nu se poate tolera să fie timbrați, prin afișuri, ca niște ordinari făcători de rele, persoane sus puse în serviciul Coroanei, cum este de pildă Fejérváry, căpitan al gardei împărătești. M. Sa e indignat pentru această propunere și probabil că toată chestia va rămâne baltă.

— **Teatru și petrecere în Arad.** Azi s'au expediat din partea comitetului tinerimei aradane invitațiile la reprezentația teatrală și petrecerea ce va avea loc Mercuri în »Casa Națională« din Arad.

— **Corurile dela noi premiate.** Juriul pentru arte dela expoziția din București, după cum citim în »Neamul Românesc«, a dat medalia de aur tuturor corurile de peste munți, cari au luat parte la festivalul aranjat în Arenele romane.

— **Slovaci naționaliști condamnați.** La 6 Septembrie a venit la Neoplanta învățătorul maghiar (sau maghiaron) Gustav Szmecana, ca să-și ocupe postul de organist la biserica luterană. Poporul însă nu era mulțumit cu noul lor povățuitor și foile șoviniste zic că trei slovaci: Paul Tomanet, Ana Kollár și Ioan Kovács au provocat pe credincioși să iasă din biserică, să nu asculte cântarea învățătorului maghiar, dar aceștia n'au ascultat. Atunci cei 3 slovaci »pánslavi« — se zice — au tras pe credincioși cu forța afară din biserică. Pentru fapta lor cei 3 slovaci au fost dați în judecată. Tribunalul i-a pedepsit pentru delict contra religiei la câte trei luni închisoare și câte 10 cor. amendă.

— **Statute respinse.** În Bătănia Sârbii au înființat o societate de binefacere. Ministrul de interne n'a încuviințat aprobarea statutelor, pe motiv, că societatea de binefacere cu caracter de naționalitate nu se poate înființa.

În virtutea cărui articol de lege?

— **»Lucafărul«.** Revista »Lucafărul« continuă se apăra și la Sibiu tot așa de bine îngrijită și cu material literar tot așa de prețios ca și pe vremea când apărea în Budapesta. Am primit nr-ul dublu 17—18 al revistei. Sumarul este următorul; »Acasă« (articol) de Oct. C. Tăslăuanu; »Doina«, poezie de Maria Cunțan; »Dunărea la Turnu-Severin« (fragment) de G. C. Ionescu; »O inimă« nuvelă de I. Agârbiceanu; »Higenia în Taurida« (actul I, scena II) de Goethe. trad. de I. Borcia; »Datorie« (schiță) de Petru; »O du-mă sus«, poezie de Oct. Goga; »Scrisori din București« de G. Bogdan-Duică; Cronică (Premiul »Lucafărului«, Congresul național-bisericesc din Sibiu, Concertul Reuniunii rom. de muzică din Sibiu, Însmormântarea lui Axente Severu, etc.), Dări de seamă, Bibliografie. Ilustrațiuni: De pe valea Argeșului; Axente Sever pe catafalc; Însmormântarea lui Axente Severu; Convoiul publicul ascultând discursul dlui M. Popovici; Alexandru Vlăhuță, dna Vlăhuță, Hortenzia și Oct. Goga, etc. Redacția și administrația: Sibiu, Schewisgasse, 2. Abonamentul 12 cor. pe an (ediția de lux 20 cor.), pe 6 luni 6 cor. (ediția de lux 10 cor.)

— **Deținerea unui pervers.** Mare senzație a produs deținerea, în Dobrișin, alui László József mare proprietar, editorul și redactorul ziarului »Szabadság« de acolo.

Causa păcatelor, ce sunt în legătură cu aceasta deținere provine din un scandal familiar a lui László.

Aproape de Dobrișin el avea o moșie întinsă.

După moartea fratelui său s'a așezat în Dobrișin, unde a întemeiat ziarul politic cotidian »Szabadság« și unde a jucat însemnat rol politic în urma legăturilor lui familiare. Când a venit la Dobrișin a adus cu sine și pe Irina, fiica orfană a fratelui său pe care a îngrijit-o ca tutor.

Despre László în scurtă vreme se făceau sunuri de tot curioase. A legat prietenie foarte intimă și murdară cu un student sărac, Sarkadi István, a cărui viață era numai mizerie.

După aceasta prietenie studentul a început a se îmbrăca bine și a avea bani din belșug. Purtarea lui era suspectă, dar nu s'a putut descoperi nimic.

În luna lui August, László a plecat de acasă, timp mai îndelungat în capitală. Soția întâmplător a dat de urma mai multă epistole ascunse de bărbatul său, toate referitoare la intima prietenie a lui cu studentul.

Din ele se vede evident, că László doria să-și mărite nepoțica după acest student, ca să-l aibă lângă sine. Fetei însă nu-i convenia tânărul.

Tot în acele epistole murdare era descris, cum László a dus fata de 17 ani locuința lui Sarkadi, care a siluit-o.

Soția lui László a telegrafat la fratele său din Uifehértó să vină îndată la Dobrișin și să ducă fata cu sine, spunându-i și motivul. Așa s'a și întâmplat, iar ea, ca să încunjure scandalul, a plecat la băi.

Lucrul însă n'a rămas în secret. S'a descoperit totul.

Soția lui László, fratele său, soția acestuia și fata, au mărturisit sdrobitor despre László József și crima făcută de el. Poliția l-a deținut îndată și el e închis acum în temnița din Dobrișin.

— **Din întâmplările expediției lui Peary.** Ziarul »Newyork Herald« publică episoade interesante din expediția lui Peary. Munții de gheață călători și viscolul puternic le-au făcut mari greutăți. În Aprilie 21 au ajuns într-o situație de des-nădejde. A trebuit să facă foc din tălpile saniei și să frigă carnea câinilor împușcați. După multe greutăți, în sfârșit, la 21 Maiu, au ajuns la țăr-murii Grönlandei. Acolo au găsit pe tovarășul lor Clarce și trei eschimoși. Expediția a durat două zile la țăr-murii Grönlandei. De acolo au plecat să dea de urma corabiei. Trei oameni n'au putut să-și continue drumul, ci au rămas la țăr-murii pământului. Corabia a fost găsită și cu greu mântuită dintre stâlpii de gheață.

— **Impărțirea averii unui milionar.** Vă-duva milionarului american Russel Sage și-a anunțat intenția de a împărți cele 375 milioane lăsate de bărbatul ei. Ea spune, că n'a mai avut un moment de odihnă din ziua morții soțului ei, din cauza neîncercatelor cereri de bani ce-i sunt adresate din toate părțile.

Zilele trecute aceste cereri s'au dovedit mai numeroase ca nici odată. În ultimele luni a trimis înapoi peste 7000 de scrisori, fără măcar a le deschide.

Ca să pună capăt acestor persecuții, văduva va împărți cea mai mare din bogățiile adunate cu parcimonie de economul financiar defunct, păstrând numai cât să-i permită a trăi liniștită și comod.

Bogățiile lui Sage sunt produsul obicinuitei lui parcimonii. El era cel mai econom dintre toți bancherii; cu cât averea lui creștea, cu atât își micșoră cheltuielile personale. El dejuna un măr de un ban, pe când avea o rentă de 10 mil. pe an.

— **Un linguiștor.** Deputatul naționalist sârb Mihail Polyt în vorbirea sa, ținută în ședința de Joi a camerei, a amintit, că ministrul-președinte Wekerle — în afacerile bisericii sârbești, cere sfat și informații dela redactorul ziarului »Pre-tecsa«, Markovici un om, care a fost când-va preot și care nu este bărbatul, care poate da îndrumări pentru viața constituțională a bisericii sârbești.

Markovici uzând de acest prilej, prin o declarație la loc deschis în ziarul »Magyarország« dă lumii să înțeleagă ce fel de om este el și ce-l doare pe dl Polyt. Estragem din acea declarație următoarele:

»Dle dr. Mihail Polyt! Să fim sinceri! Nu te doare, că ministrul-președinte a vorbit cu mine nici nu te supără, că n'am rămas preot.

Pe dta te face nervos împrejurarea, că eu cu nenumărați prietini ai mei, cu toate mijloacele disponibile, deși sunt sârb, de ani îndelungați muncesc pentru independența Ungariei și pentru prietenia dintre sârbi și unguri, și că lupta noastră începe a fi încununată de învingere, aceasta e dureros pentru dta, sămănător de neghină, servitor al Vienei, și un fiasco pentru ziarul »Branik« girat de dta.

Markovici încercând să se preamărească înaintea străinilor, care primesc cu brațe deschise pe toți re-negații, merită disprețul neamului său și a luptă-torilor de bine.

— **Prima lugojană, fabrică de cement și betonizare** mare întreprindere, a cărei anunț publicat în foaia noastră, îl recomandăm în atențiunea publicului cetitor și provocăm pe tot natul, carele are lipsă de fabricatele pregătite prin firma de sus, ca să se adreseze cu încredere dlui fabricant de cement *Knott Jozsef*, care cu îndatinata-i afabilitate și bucuros va servi cu tot felul de deslușiri, cu deseme și preliminar de spese. Cașcelaria firmei și fabrica e pe calea Buziaș, în față cu casa vâmii, unde doritorii de a vedea fabrica sunt binevăzuți.

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Fábián Lajos*.

Concert, petreceri.

Trupa teatrală Z. Bârsan la Orăștie. Mercuri seara în ziua de arch. Mihail și Gavril, es-celenta trupă a artistului Z. Bârsan, a jucat în sala cea mare a hotelului »Transilvania« în fața unui public exclusiv românesc, care putea fi — dacă nu ar fi plouat ziua întreagă — încă și mai număros, două piese bine alese, bine studiate și ireproșabil predate. Cea dintâi o dramă nu-

mltă »Instinctul«, a doua »Slugă la doi stăpâni«. Bine înțeles publicului mare i-a plăcut mai mult piesa cea din urmă, o comedie, unde a putut să ridă, cu toate că piesa cea dintâi, o dramă zguduitoare, este de o valoare neasemănat mai mare.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De Teodor Filipescu.

XIII.

O singură grupă de țărani din județul Roman a vizitat expoziția națională, însă înainte de deschiderea expoziției de animale. Ca și când ar fi fost expoziția menită numai pentru domni și nu pentru poporul întreg.

Intre vizitatorii expoziției nu vedeam nici un țaran. Reparatu-s'a această greșală în urmă, nu știu, și întru cât.

Zgârcenia din partea ministerului lucrărilor publice, de a nu concede nici jumătate preț pentru vizitatorii expoziției, a fost o măsură fizicală greșită, căci nu va aduce acele roade morale, care sunt idealul neamului întreg.

România a serbat și serbează aniversarea a 40 de ani dela urcarea pe tron a M. Sale regelului Carol prin o expozițiune mare, care ne-a arătat rezultatele acestei glorioase domnii.

Agricultori, comercianți, industriași și oameni cărturari au găsit de o datorie să se asocieze la această sărbătoare, scoțând în relief progresele națiunii românești.

Din această expoziție vor profita frații nostri din regat, căci prin ea vor recunoaște aceea muncă, pentru agricultură și industrie, care tre-bue dusă la bun sfârșit.

Înainte lumea streine am arătat ce este Româ-nia și că nutrim cele mai bune sentimente pen-tru țările vecine în care mai trăiesc frați de același neam.

Cu concursul țărilor vecine și supușilor lor fi-deli s'a mărit această mare serbare, iar acei cari veniseră la București să vadă această expoziție s'au convins, că cunoscându-se reciproc ca na-țiuni, vor recunoaște interesele lor reciproce și vor contribui ca raporturile între vecini să fie cele mai cordiale.

Cu aceasta închei studiul de sus și trec la de-scrierea unor impresii căpătate în București, pe cari nu le pot trece cu vederea.

Am spus deja anul trecut, că curățenia care domnește în capitala București e atât de mare, încât va deveni proverbială. Nu cred că s'ar găsi un oraș al Europei mai curat decât Bucureștii. Străzile Bucureștiului sunt bine curățite și spălate, dacă eși dimineața cu ghetel lustruite, te întorci seara în hotel așa cum ai plecat d'acasă.

Curățenia e vădită pretutindenea, în hoteluri, restaurante și în toate localurile publice. Acea-stă însușire e o însușire specifică a culturii ro-mânești, care e superioară altor culturi.

Modestia și pacea care domnește pe strade și în localurile publice din București, îți înalță bu-curia sufletului; gălăjia de pe strade bine cuno-scută nouă, cari trăim în alte centre etnografice, n'o auzi nici decum la poporul românesc din țara liberă. Chiar susținerea ordinii la o aglomera-ție de public mult, se face în cea mai mare rân-duială și liniște.

Am văzut întâia dată în viața mea, că la veni-rea suveranului să se posteze publicul fără nici o intervenție din partea poliției. Acest spirit de ordine care domnește în inima fiecărui român, umple inima de bucurie fiecărui străin, și se poate numi fericit acel domnitor, care are astfel de su-puși.

În 11 Septembrie seara am fost în Arenele Ro-mane când s'a reprezentat »Povestea Neamului«.

La această reprezentație a asistat A. S. R. Prin-cipele Carol în loja regală, care a fost salutat la venire și la plecare cu imnul regal. Principele a urmărit cu mare plăcere tabloul, care s'a jucat și a aplaudat cu bucurie unele scene din jocul le-gionarilor romani. (Va urma.)

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 23 Noemvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Aprilie. 1907 (100—clgr.)	7.42 — 7.43
Secară pe 1907.	6.51 — 6.52
Orz pe 1907.	7.32 — 7.33
Cucuruz pe 1907	5.14 — 5.15

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7.44 — 7.45
Secară pe Aprilie 1907.	6.64 — 6.65
Orz pe 1907	7.39 — 7.40
Cucuruz pe 1907	5.15 — 5.16

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni, grei părechea în greu-ate peste 400 klgr. 112—113 fil. ; bătrâni mijlocii, pă-rechea în greutate 300—400 klgr. — fil. ; tineri grei în greu-ate peste 320 klgr. 119—120 fil. ; calitate sârbească : gre-părechea peste 260 klgr. 122—123 fil. ; mijlocii părechea, 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 200 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil : Sever Bocu.

Editor proprietar : George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la adm-nistrația »Tribunei» :

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

A apărut și se află de vânzare la adm-nistrția »Tribunei»

Românii din Bosnia și Hertegovina în tre-cut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50f.

Plus 10 fileri porto.

Muzică militară !

In grădina de iarnă a hotelului

„Crucea Albă“

azi, Sâmbătă seara,

muzica militară a regimentului c. r. 33

va concerta

sub conducerea maestrului Zellner Sándor

Program :

1. **Hiarmatha**, marș N. Moret.
2. **Uvertura a Dragonivillard** c. op. A. Ma llart.
3. **Sirenele balului** din opereta »Văduva ve-selă« F. Lehar.
4. **Arie din Povestile lui Hoffmann**, Offen-bach.
5. **Verlorenes Glück** doină H. Wild.
6. **Toreador et Andalouse** de A. Rubinstein
7. **In memoriam** portpuriu de A. Zellner. Con-ținutul 1) Introducere. 2) Clopotele din Corne-vile. 3) Bröllop paa Ulfsbjerg. 4) Pe mare. 5) Syl-via ballet. 6) Rândunelele satului. 7) Jocul Gno-milor. 8) Faust și Margaretta. 9) Nu te rețin. 10) Din simfonia Andante a Haydu. 11) Don Juan. 12) La Mascotte. 13) Șoaptele florilor. 14) Melo-dia op. 3 de Rubinstein. 15) Ca la craș polcă. 16) Mica văduvă. 17) Cântecul șampaniei din Don Juan.
8. **Părți din Păpușa fermecătoare** I. Bayer.
9. **Liebessignal** marș din opereta nouă Künst-lerblut E. Eysler.
10. **Zapadă de Navă**, bucate de caracter in-dian (nou). E. Alstyn.

Inceputul la 8 ore seara.

Cu deosebită stimă :

Braun Gusztáv
hotelier.

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

Filiala în Piața libertății Nro. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână MARFĂ NOAUĂ!

Telefon Nro. 534.

Mărfă bună, prețuri ieftine, servicii punctuale

Numai este incuietură de șezut!

S'a gătat cu durerea de stomacul și cu lipsa de apetit, dacă vei comanda preparatul meu de licor din plante ce întărește stomacul:

Barátital.

O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 5 coroane; 1 sticlă 80 fileri.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarșe contra perturbărilor de stomac și contra lipsei de apetit numai beutura D'Tail „Barátital” mi-a fost folositoare, mă rog a-mi trimite cât mai curând 10 sticle cu rambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noemvre 1905.

Garami Zsigmond, dir. la școala civilă.

Cui e frig

se încălzească cu
cărbune de cărămidă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREK

ARAD

Piața Andrásy nr. 3.

— Telefon 386. —

Tot acolo unicul magazin de grav argintin >VENUS< pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de patini. —

tesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.
a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor expediez gratuit.

V A R G A P Á L

fabricant de cimbalnă și de muzice

M a k ó (casa proprie).

Nou! Magazin ieftin de haine! Nou!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că pe str. Templom nr. 15

am deschis

prăvălie de obiecte de jucării, împletituri și șezături.

Recomand onor. publicului în binevoitoarea atențiune cercetarea prăvăliei mele.

Cu profunda stimă:

GÁSZA SÁNDOR.

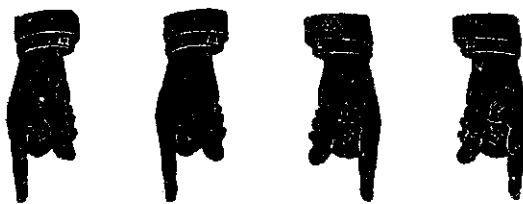
Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretizate maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește Dr. Wosinski István, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „Școala” de cimbalnă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poșta se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzul reșesc

contra podagrei și a reumei, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

Védjegy.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de până acum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medicament nesticăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistruiilor, jubriților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peciugini și ori ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplinește bine poudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței

corespond trei culori, de- schisă nrul 8, roșie nrul 12 și roșie închis nrul 18, deci la comande rog să vă provocați la numeri. Acestea alifi sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără a se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui.

Cel mai bun medicament pentru delaturarea a pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului

în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, că părul sau mustața o lună să albă culoarea ce-o dorește. Nu înaprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept.

(Contra tusei și a astmei.) — Iarna îndeosebi pe vremea, când e noros mulți suferă din tuse, respinare neregulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl lăstinesc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Picturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin

este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână depiună însănătoșare chiar și ia morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție „Coloniale”. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin,

unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceli de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți

alui NAGY. Frecând gingivalele cu ele, duz reriile de dinți provenite din ori ce cauză, nctetază la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

La toate comanda le livrarea se face cu reîntoarcerea poștei în întreaga țară.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

**mare asortiment de perdele
diferite covoare și couverturi**

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziție
onoratului public.

**Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai
favorabile.**

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11